

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และหาแนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำนวน 3 ด้าน เป็นรายด้านและภาพรวม กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนนาร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 13 แห่ง โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยใช้ชั้นเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ระดับ .05 จากจำนวนประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 256 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 47 คน ครู 218 คน เมื่อใช้สูตรการกำหนดขนาดของเครจซี่และมอร์แกน ปรากฏว่าได้ผู้บริหาร 40 คน และครู 140 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนดังนี้ นำหนังสือจากสำนักงานประสานงานบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ เสนอสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ประสานงานติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและโดยทางไปรษณีย์ พร้อมซองคิดแถมปี เพื่อส่งกลับคืนผู้วิจัยและผลการรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับคืนมา 180 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบด้วย t-test และ F-test

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย พอสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 ครู จำนวน 140 คน คิดเป็น

ร้อยละ 77.80

1.2 ประสบการณ์การทำงาน 1-10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78
 ประสบการณ์การทำงาน 11-20 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 21.67 ประสบการณ์การทำงาน
 ตั้งแต่ 21-25 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.89 และประสบการณ์การทำงานตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป
 จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 41.66

1.3 การศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 82.78 และ
 ปริญญาโท จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 17.22

2. ผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของ
 โรงเรียนนาร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านการวัดและ
 ประเมินผล ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ใน
 ระดับมาก จำนวน 17 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ เรียง 3 ลำดับแรก ดังนี้ ครูและผู้เรียนมี
 ลักษณะเป็นกัลยาณมิตร ที่คอยช่วยเหลือกัน ครูมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และครูจัดการเรียนรู้
 โดยเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง เรียง 3 ลำดับสุดท้าย ดังนี้ ครูเตรียมวิธีการวัดผลที่สอดคล้อง
 กับจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูมีการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และครูมีการจัดการเรียนรู้
 แบบโครงการ

ด้านสื่อการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน
 ระดับมาก จำนวน 7 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ เรียง 3 ลำดับแรก ดังนี้ ครูเลือกใช้สื่อได้เหมาะ
 สม กับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะสอน ครูเลือกใช้สื่อโดยพิจารณาความสะดวกในการใช้ และครู
 เลือกใช้สื่อโดยพิจารณาความเป็นไปได้และคำนึงถึงค่าใช้จ่าย เรียง 3 ลำดับสุดท้าย คือ ครูใช้สื่อที่ทันสมัย
 ห้องสมุดมีการบริการสื่อการเรียนรู้เพียงพอ และครูเลือกใช้สื่อจากแหล่งการเรียนรู้ใน
 ชุมชน

ด้านการวัดและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
 อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียง 3 ลำดับแรก คือ สถานศึกษารายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครอง
 ทราบ ครูทำการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง และครูกำหนดสัดส่วนการประเมินระหว่าง
 เรียนมากกว่าประเมินผลปลายภาคเรียน หรือปลายปี เรียง 3 ลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีการ
 ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนสื่อความ ครูนำผลการประเมิน
 ระหว่างเรียนเป็นสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และ สถานศึกษา
 ดำเนินการให้มีการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

3. ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาใน โรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ใน ระดับน้อยทุกข้อ ค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารและครูขาดความเข้าใจในหลักการ จุดมุ่งหมาย การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ครูยังยึดการสอนแบบบรรยาย เพื่อมุ่งเน้นเนื้อหาเป็นหลัก และครูไม่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เรียง 3 ลำดับสุดท้าย ดังนี้ ครูไม่จัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ครูไม่เข้าใจวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกและแสดงความคิดเห็น

ด้านสื่อการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ใน ระดับน้อยทุกข้อ เรียง 3 ลำดับแรก ดังนี้ ครูไม่มีความสามารถในการผลิตสื่อ ลักษณะของสื่อไม่มีความทันสมัย และครูเลือกใช้สื่อที่ไม่เหมาะสมกับผู้เรียน เรียง 3 ลำดับสุดท้าย ดังนี้ ครูไม่ดำเนินการ ใช้สื่อ ครูเป็นผู้ใช้สื่อมากกว่านักเรียนใช้ และสถานศึกษาขาดแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน

ด้านการวัดและประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับน้อย 7 ข้อ ระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียง 3 ลำดับแรก ดังนี้ สถานศึกษาไม่ได้แจ้งผลการวัด และประเมินผลแก่ผู้ปกครองทราบ ครูไม่ได้แจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งที่ทำ การประเมิน และครูไม่ได้ประเมินด้วยวิธีการหลากหลาย เรียง 3 ลำดับสุดท้าย ดังนี้ ผู้บริหารและครูขาด ความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ครู ไม่เข้าใจวิธีการประเมินตามสภาพจริง และครูไม่ได้นำผลการประเมินมาเป็นสารสนเทศเพื่อพัฒนา ผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนของครู

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์ที่มีต่อสภาพการใช้หลักสูตร สถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และ วุฒิกการศึกษา

4.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการใช้หลักสูตร สถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตาม ตำแหน่ง ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์ ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4.6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้

5.2 อภิปรายผล

การอภิปรายผล ผู้วิจัยขอกล่าวถึงประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากการศึกษาวิจัย ดังนี้

5.2.1 ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนนาร่อง และเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูตรงกันว่าสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน มีความเหมาะสมดี ผู้บริหารและครู มีความรู้ความเข้าใจ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ ที่วท 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 เรื่องให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยนายสุวิทย์ คุณกิตติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับ พิเชฐฐ์ ดงปีดถา (2544 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จัดการควบคุมติดตาม และพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ทั้ง 8 ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานทางวิชาการ

มีการประเมินผลการวางแผนโดยสรุปและรายงานผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา ด้านหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร มีการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน มีหลักการจัดครูเข้าสอนโดยจัดตามความสามารถและความถนัดของครู ด้านการนิเทศการศึกษา มีการมอบหน้าที่การนิเทศ ให้ผู้ช่วยผู้บริหารด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน มีการเก็บรักษาสื่อ โดยให้ครูผู้สอนเก็บเอง ด้านห้องสมุด มีการประเมินผลการใช้ห้องสมุด โดยประเมินผลจากสถิติผู้มาใช้ห้องสมุด และด้านการวัดผลและประเมินผล มีการติดตามการประเมินผล และรายงานผลการประเมิน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยตรวจสอบผลการเรียน ในแต่ละภาคเรียน สอดคล้องกับวุฒินันท์ อบอุ่น (2544 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ครูผู้สอนมีความต้องการในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ 5 ลักษณะ คือ การจัดการเรียนรู้ที่มีความสุข การจัดการเรียนรู้แบบองค์รวม การจัดการเรียนรู้จากการคิดและปฏิบัติจริง การจัดการเรียนรู้กับผู้อื่น และการจัดการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในหมวด 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 หลักการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองและสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย การเมือง และการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การใช้และการบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬา กฎมปัญหาไทย และการประยุกต์ใช้ มาตรา 24 กระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไข ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียน อาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อ แม่ ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดและประเมินผล แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญของด้านการวัดและประเมินผลเป็นพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านการวัดและประเมินผล เป็นระเบียบปฏิบัติ ที่ทุกคนต้องรู้และถือปฏิบัติ จึงทำให้สนใจ และมุ่งมั่นเป็นพิเศษกว่าด้านอื่น ๆ เพราะผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนแสดงให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนของครู ว่ามีความสามารถในการสอน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ คุณธรรม และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สอดคล้องกับ อภิสมัย วุฒิพรพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล จัดให้มีเอกสารคู่มือ อุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กอย่างเพียงพอ วิธีที่ใช้มากที่สุด คือ การสังเกตและผู้บริหารกำกับติดตาม โดยการสังเกตพฤติกรรม การสอนของครู ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านสื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูเห็นว่า ครูผู้สอนมีการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนน้อย ส่วนใหญ่สื่อที่ใช้ไม่ได้ผลิตเอง แต่ได้มีการซื้อสื่อสำเร็จรูป เช่น แผนที่ รูปภาพประกอบ หรืออาจจะขาดงบประมาณ สอดคล้องกับอำพันธ์ เรืองสมานไมตรี (2544 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมมากที่สุดคือ ให้ครูได้ผลิตสื่อด้วยตนเอง ปัญหา คือ สื่อที่ได้รับจัดสรรมา ไม่เพียงพอกับความต้องการ เพราะขาดงบประมาณ

5.2.2 ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียน นำร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครู ต่างตระหนักถึงภาระหน้าที่ คือผู้บริหารมีภาระหน้าที่ในการบริหารโรงเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยเฉพาะด้านวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นงานหลักของโรงเรียนตาม ส่วนครูมีหน้าที่สอนนักเรียน จึงจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรใหม่ ที่กำหนดให้ครูผู้สอนเขียนหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใช้เอง ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของประเทศ และสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงต้องศึกษาหาความรู้จากการอบรม ค้นคว้าเอกสาร เพื่อเขียนเป็นหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกัน จึงทำให้มีปัญหาในการใช้หลักสูตรน้อย สอดคล้องกับ รัชณี ไชยสิทธิ์ (2544 : บทคัดย่อ) ระบุว่าครูมีความต้องการในการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมด้านการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ครูต้องการจัดทำคู่มือครูสำหรับสร้างแบบฝึกหัดสอนซ่อมเสริม ด้านพัฒนาการเรียนการสอน ครูต้องการมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสาธิตเทคนิคการสอนจากวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ และการสอนแบบโครงงาน ด้านการพัฒนาสื่อการสอน ครูต้องการมีความรู้เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และด้านการพัฒนาการวัดและประเมินผล ครูต้องการมีความรู้ด้านการสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ สุชนิตย์ กิจกัญญาสนัน (2542 : บทคัดย่อ)

ระบุว่า ความต้องการพัฒนาการสอน

ของครู ได้แก่ด้านหลักสูตรและการใช้หลักสูตร พบว่า ครูต้องการมีความรู้ ในการจัดเตรียมแหล่ง วิทยากรในท้องถิ่น ด้านสนับสนุนการเรียนการสอน ครูต้องการศึกษาดูงาน สังเกตการสอนของครู ต่างโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องการมีความรู้ ทักษะในการนำนวัตกรรม ไปใช้ในการสอน

ส่วนรายด้าน พบว่า มีปัญหาน้อยทุกด้าน ด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดและ ประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ย 2.12 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารและครูต้อง ปฏิบัติตามระเบียบและแนวปฏิบัติกรวัดและประเมินผลตามที่กรมวิชาการกำหนดไว้ในหลักสูตร

5.2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตร สถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการ เรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และวุฒิการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า

1) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน นาร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารและครู ต่างมีภาระหน้าที่ และเป้าหมายเดียวกัน ในอันที่จะอบรมสั่งสอนให้นักเรียนทุกคนเป็นคนดี อยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับวัดสามารถเรียนต่อหรือประกอบอาชีพที่ดี ในอนาคต ตามกระบวนการของหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 สอดคล้องกับ อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540 : 140) ระบุว่า การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การนำหลักสูตรจาก ภาคทฤษฎีที่เขียนขึ้นไว้เป็นเอกสารรูปเล่มไปสู่ภาคปฏิบัติในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับภาคทฤษฎี ที่กำหนดไว้ ซึ่งกิจกรรมหรืองานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกิจกรรมที่สลับซับซ้อน กว้างขวางมาก และต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร โรงเรียน ครูศึกษานิเทศ รวมทั้ง ผู้ปกครองและชุมชน

2) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน นาร่องและเครือข่ายในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารและครู ต่างตระหนักในหน้าที่ของตน คือ ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่บริหารงานในโรงเรียนให้เป็นไปตาม นโยบาย ของหน่วยงานต้นสังกัด ย่อมมีแนวคิดที่จะพัฒนาตนเอง พัฒนาหน่วยงาน ที่รับผิดชอบอยู่ ให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด

ส่วนครูเป็นผู้รับนโยบายต้องปฏิบัติตามนโยบายอยู่แล้ว โดยเฉพาะงานการเรียนการสอน ครูต้องเป็นผู้นำเรื่องการใช้หลักสูตร ต้องรู้โครงสร้าง จุดหมายและหลักการของหลักสูตร ในรายวิชาที่ตนสอน ดังนั้นทั้งผู้บริหารและครูจึงมีแนวความคิดเดียวกัน มองปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จึงไม่แตกต่างกัน

3) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน นำร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูต่างรับนโยบายมาเหมือนกันทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่าง สอดคล้องกับชาว จีนิจัย (2546:100) ระบุว่าคนที่มีความรู้ในการปฏิบัติงานต่างกันไม่ได้เป็นเครื่องประกันว่าคนที่มีความรู้ในการปฏิบัติงานมากกว่าจะมีประสบการณ์มากกว่าคนที่มีความรู้ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า

4) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียน นำร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน ภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเรื่องที่ทั้งผู้บริหารและครูต่างรับนโยบายจากกรมวิชาการ ด้านความรู้และประสบการณ์ใหม่พร้อมกัน มาร่วมวางแผนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อประกาศเผยแพร่สาธารณะชน และจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่ให้กับนักเรียน

5) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียน นำร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูไม่ว่าจะมีวุฒิปริญญาตรี หรือปริญญาโท ต่างตระหนักในภาระหน้าที่ของตนเองอยู่เสมอ คำว่าครูต้องมีหน้าที่และจรรยาบรรณครูตามจรรยาบรรณครูของระเบียบคุรุสภา ว่าด้วยจรรยาบรรณครู พุทธศักราช 2539 (กรมสามัญศึกษา. 2541 : 669) ข้อ 4 กำหนดให้ครูต้องมีจรรยาบรรณ ดังนี้ (1) ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า (2) ครูต้องอบรมสั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ (3) ครูต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ (4) ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญ ทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ (5) ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ และไม่ใช่ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตน โดยมีขอบ (6) ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง อยู่เสมอ (7) ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครู และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ (8) ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์

6) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนนาร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 1 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มองโลกทัศน์และมีวิสัยทัศน์แคบกว่า ครูผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท เนื่องจาก เมื่อจบการศึกษาปริญญาตรีก็เข้าทำงานได้เลย และไม่มีโอกาสศึกษาต่อระดับที่สูง คิดว่า ความรู้เท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้พอแล้ว สามารถสอนนักเรียนได้เป็นอย่างดี มาหลายรุ่นแล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องศึกษาต่อเพิ่มเติม ส่วนครูผู้มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท มักเป็นผู้ต้นตัว ใฝ่เรียนใฝ่รู้เสมอมา ยิ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาออกมาย่อมมีหลักการแนวคิดในทางสร้างสรรค์ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นเรื่องเล็กน้อยที่แก้ไขได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ด้าน ซึ่งเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และนำเสนอแนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนาร่องและเครือข่ายสังกัดกรุงเทพมหานครดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1) การจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ควรเป็นดังนี้
 - (1) ควรจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน
 - (2) ควรจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงและการเรียนรู้ด้วยวิธี
โครงการ
 - (3) ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

- (4) การจัดการเรียนรู้ควรปลูกฝังด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์
- (5) สาระและกระบวนการเรียนรู้เน้นการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
- (6) การจัดการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาคำตอบจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- (7) การจัดการเรียนรู้ต้องเชื่อมโยงกับชุมชน ครอบครัว และองค์กรต่าง ๆ
- (8) ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้
- 2) การนำสื่อการเรียนรู้ไปใช้ควรเป็นดังนี้
- (1) ควรมีการเตรียมพร้อมและจัดสภาพแวดล้อมก่อนใช้สื่อ
 - (2) ควรเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาของจัดการเรียนรู้
 - (3) สื่อควรมีสภาพใช้การได้ดีและมีความทันสมัย
 - (4) ควรจัดหาสื่อให้มีปริมาณเพียงพอแก่ครูและผู้เรียน
 - (5) ควรใช้สื่อจากแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน
 - (6) นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนรู้
 - (7) ควรมีการประเมินผลการใช้สื่อ
- 3) การวัดและประเมินผล ควรเป็นดังนี้
- (1) ควรมีความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผลตามแนวโน้มของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
 - (2) ควรมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล
 - (3) ควรมีการวัดผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เพื่อนำผลการประเมินมาเป็นสารสนเทศมาพัฒนาผู้เรียนและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู
 - (4) ควรมีการประเมินความสามารถของผู้เรียนในด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความในทุกสาระการเรียนรู้ ควรกำหนดสัดส่วนการวัดและประเมินผลระหว่างเรียนมากกว่าการประเมินผลปลายภาคเรียนหรือปลายปี
 - (5) ควรมีการแจ้งการประเมินให้ผู้เรียนทราบทุกครั้งที่มีการประเมิน
 - (6) ควรมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
 - (7) สถานศึกษาควรรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครองทราบ และร่วมมือกันในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) โรงเรียนนาร่องและเครือข่าย สังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้หลักสูตรสถานศึกษาสามารถนำความคิดเห็นที่ได้รับจากการวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการจัดการเรียนรู้ สื่อการสอน การวัดและประเมินผล
- 2) โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครและสังกัดอื่น สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดอื่น
- 2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกับสังกัดอื่น